

Cílem této seminární práce je zamyslet se nad tím, jak média prezentují statistické výsledky.

Vybrala jsem si článek autora Radka Johna, který vyšel v časopisu Reflex. Autor se na začátku článku zamýšlí nad jevem, kdy lidé ve velkých městech jsou k sobě vnímavější a ohleduplnější než lidé v městech malých (i když já osobně to takto nevnímám). Přestože by se dalo očekávat, že to tak bude spíše na městě malém, kde se všichni znají. Tento jev dává autor do souvislosti s výzkumem, který byl publikován v časopise Cognition.

Původní výzkum

Autoři uvádí obecný předpoklad, že v individualistické společnosti (Evropa a Amerika) se lidé více soustředí na detaily, žijí jen sami za sebe a naopak členové kolektivistických společností (Asie, Čína nebo Japonsko) vnímají sami sebe více jako součást větší komunity a soustředí se častěji na celek.

Autoři studie ale tvrdí, že upřednostňování celku před detaily nesouvisí s individualismem ani s kolektivismem, ale spíše s životem ve městě jako takovým a s městským „vizuálním nepořádkem“. Svůj závěr opírají o výzkum, který provedli u příslušníků etnika Himba (H). Společenství Himbů je kolektivistické, její členové žijí v malých vesnicích a jen občas některý z jejich členů navštíví město. Vědci tedy zkoumali vnímání celku a částí u Himbů žijících ve městě (urbanizovaní -narodili se však v tradiční Himbské vesnici a do města odcházej průměrně ve 21 letech) a těch kteří město nikdy nenavštívili (tradiční H). Také je zajímavé, zda vnímání celku a částí ovlivňují i občasné návštěvy města. To vše ve srovnání s Japonskými (J) a Britskými (B) studenty.

Výzkum byl proveden na 436 zkoumaných osobách (zo). Autoři provedli dva experimenty, v prvním použili tzv. Ebbinghausovu iluzi, druhý pak spočíval v určování podobnosti daných tvarů. Autoři počítali PSE (point of subjective equality) pomocí χ^2 -testu dobré schody. K prezentaci výsledků použili grafy.

Při čtení výzkumu mě zarazil u zo průměrný věk Himbů, ve kterém odešli do města. Byl 21 let, ale věk těchto zo byl mezi 9-36 lety, což mi přišlo jako velké rozpětí. Stejně tak mě zarazilo, že zo (J a B) byly pouze vysokoškoláci. Faktory jako nízký nebo vysoký věk a vzdělání by mohly výsledky výzkumu ovlivnit. Autoři ale korelací nezjistili vliv věku nebo vzdělání na PSE.

Himbové jsou častým objektem výzkumů, což je další věc, která mě napadla už při vyhledávání původního výzkumu. Při zadání hesla „Himba“ bylo nalezeno 100 odkazů a to pouze v časopise Cognition. Autoři studie uvádějí, že žádná ze zo se dříve žádného výzkumu neúčastnila, ale častá přítomnost výzkumníků může mít vliv na společenství Himbů a jejich přirozené prostředí.

Výsledky výzkumu ukazují, že na vnímání celku a částí nemá vliv kolektivismus nebo individualismus daného společenství – J se nechali zmást Ebbinghausovou iluzí častěji než B, ale B se nechali zmást častěji, než tradiční H. Urbanizovaní H se od B příliš nelišili. U druhého experimentu autoři zjistili, že tradiční H se soustředí na detaily více než B ale i než J. I když podle teorie o vlivu individualismu a kolektivismu by měli být výsledky podobné s J.

Autoři také zjistili, že čím více návštěv zkoumaní H ve městě učinili, tím více se jejich vnímání podobalo vnímání lidí ve městě. Autoři se v diskuzi zamýšlejí nad tím, zda vnímání může ovlivňovat např. množství geometrických tvarů přítomných v městech oproti přírodnímu prostředí, ve kterém žijí H, nebo zda je zde souvislost s přeplněností a neuspořádaností městského prostředí. Docházejí také k závěru, že i krátkodobá expozice v městském prostředí způsobuje změny ve vnímání celku a částí.

Článek v časopise

R. John v časopise Reflex dobře popsal metodiku výzkumu, i co bylo jeho cílem. Popisu výzkumu je věnován prakticky celý článek.

Lze říci, že autor uvedl všechny důležité informace, které se ve výzkumu objevily, a dobře ho čtenářům přiblížil. Protože se jedná o populární periodikum, je pochopitelné, že se zde nepouštěl do popisu jednotlivých výpočtů nebo do popisu metodiky výzkumu (podmínky, místo, použité prostředky nebo odměny pro zkoumané osoby apod.).

R. John často píše články z oblasti psychologie a evoluční biologie a na tomto jeho článku je vidět, že se snaží podat pravdivé informace populárním způsobem i čtenářům, kteří by se v původním výzkumu těžko orientovali nebo by se o něm vůbec nedozvěděli. Vytkla bych mu pouze nesprávné uvedení jména jednoho z autorů (což mi ztížilo hledání původního výzkumu).

Celá práce je bohužel o studii a (ani ne o článku), chybí mi tu úvahy, srovnání, co bylo a nebylo v článku, v čem tom mohlo být zavádějící a proč? Došlo k nějakému zkreslení a proč? Nebo proč ne? To bylo hlavním předmětem práce...
Prosím doplnit... AR

Zdroje:

Původní výzkum:

Caparos, S., Ahmed, L., Bremner, A. J., de Fockert, J.W., Linnell, K. J., Davidoff, J. (2012). Exposure to an urban environment alters the local bias of a remote culture. *Cognition, Volume 122, Issue 1, January 2012, Pages 80–85.*

Staženo 14. 4. 2012 z <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0010027711002149>

Článek:

John, R. (2012). Všímaví měšťané. *Reflex*, č. 14. 44-45.